

1. **INVALIDI 199** - human urbanizem mora ustvariti pogoje tudi invalidom na vozičkih, starejšim in slabovidnim in slepim- odpravimo arhitektonske ovire v obstoje
2. i opremi in pri zidanju nove jih upoštevamo. Starejši (gibalno prizadeti) nagibi poti najve
3. 3 do 4% (najve
4. 5%). Pri nagibu 4-5% je na 30-50 m potrebno vodoravno po
5. ivališče. Osebe na vozičkih potrebujemo svetlo površino pločnikov vsaj 1,2m (zaprti hodniki 1.5m) omogo
6. a sre
7. anje vozička s peščem. (1.5m omogo
8. a sre
9. anje dveh vozičkov) Pločnik naj bo pre
10. no nagnjen najve
11. 2%. (notranji radij za nemoteno vožnjo vozi
12. ka vsaj 1m). Robovi pločnikov morajo biti poglobljeni – ti kratki nagibi 1:12 (8%). Dopustna in potrebna višinska razlika med pločnikom in cesto je 2-3cm. Semaforji- morajo biti urejeni tudi zvo
13. ni signali za slabovidne in slepe (gumb v=1m). Parkirna mesta za vozičkarje širša 1m (na strani, kjer stopa invalid). Čim bližje urejena vhodom, poštam,...)
14. **PRESOJA VPLIVOV NA OKOLJE 50** – lokacijsko dovoljenje je bilo pogoj za pridobitev gradbenega dovoljenja (v celoti pregledana in odobrena projektno-gradbena dokumentacija – šele tedaj za
15. ne investitor z deli. Dvojnost prostorsko urbanisti
16. nega in gradbeno tehni
17. nega postopka – pridobitev enotnega dovoljenja. Za za
18. etek obratovanja ali izkoriščanja objekta je potrebno uporabno dovoljenje! Za manjša vzdrževalna dela (postavitev začasnih objektov, ograj, reklam,...,zadostovalo dovoljenje na osnovi priglašenih del. Zakon o varstvu okolja, obvezna študija o ranljivosti okolja, potrebno pred posegi v prostor,
19. **PITNA VODA 212** – 8 pa tudi tehnološka voda in voda za transport pomembna za nastanek in razvoj mesta. Običajno ne gre za vodo-tečejo neposredno skozi mesto, pač za zaloge podtalnice, za zajetja in izvire čiste vode v okolici mest. Oskrba s pitno vodo – najstarejša in najpomembnejša komunalna struktura. (oskrba iz vodnjakov ali zajemanje vode iz izvirov, potokov, rek) Vodovod do vsake hiše Rimljani . dovajali so jih po akveduktih (s tem napajali tudi terme, okrasne bazene, vodne kaskade). Kasneje imajo mesta enovit vodo oskrben sistem, manjša naselja imajo lokalne vodovode. Pitno vodo zajemamo iz zajetij izvirov oz. studencev ali črpamo iz podtalnice v vodarnah. V ravninskih predelih zagotavljamo vodni pritisk z vodnimi stolpi. Za načrtovanje razvoja mest je potrebno izdelati tudi bilanco porabe pitne vode.
20. **PRENOVA MESTNIH JEDER 224,227** – prenova mest stalni proces varovanja, vzdrževanja, izboljševanja urbanističnega, komunalnega, gradbeno-tehničnega, arhitekturnega in socialno-ekonomskega stanja mest. mesta so se skozi čas razvijala. –stara obdobja niso bila naklonjena varstvu stavbne dediščine, po 2.svetovni vojni – prvo obdobje čas obnove porušениh zgradb in naprav ter nove intenzivne izgradnje – reševalni so naraščanje in večjo gostoto prebivalcev z novogradnjami na mestnih obrobjih. **SOCIALNA PRENOVA** – v strem mestu zlasti spremeniti strukturo prebivalcev v prid mlajšim, bolj izobraženim , kulturnim in duhovno višjim slojem prebivalstva – skrbeli za estetski videz okolice. **GOSPODARSKA PRENOVA** – v mestih bomo pospeševali lociranje tistih dejavnosti, ki bodo prinašale mestnemu središču visok dohodek (trgovinske, gostinske, turistične , bančne dejav.) **KOMUNALNA PRENOVA** (oskrba st.mestnega jedra z daljinskim ogrevanjem, plinom, obnovo vodovoda, kanalizacije, prenosnih sistemov za električno energijo. **FUNKCIONALNA PRENOVA** (v starem mestnem jedru mora biti čim več dejavnosti, ki kulturno, statusno, simbolno dvigujejo njihov pomen.)
21. **OBLIKE ONESNAŽEVANJA IN VIRI (76,94,83,84)** – onesnaževanje zraka pomemben in negativen faktor. Povečano CO₂ je krivec za segrevanje zem. atmosfere, količinsko največji toplo gredni plin. (prah, dim, saje, strupene pline in mikroorganizme. –učinkujejo kot smog, najbolj nevarno obliko polucije delajo strupeni plini (so₂, NO_x,...)). Termično oz. toplotno onesnaževanje ozračja nastaja zaradi toplogrednih plinov, čedalje večjega deleža co₂ v zraku in učinku tople grede. V urb. Rešujejo onesnaževanje z urbano dekoncentracijo in policentrično

zasnovo urbanizacije. Tudi hrup je ena od oblik atmosferske polucije. – prenaša se kot zračno valovanje. Merimo ga z DECIBELI (dB/A) ter prikazujemo z linijami enake hrupnosti IZOFONAMI (npr. prometnic, tovarn, energetskih naprav, letališč, kamnolomov,

22. POVRŠINE ZA PEŠCE (138,147,196) V stanovanjskih naseljih večje gostote priporočljivo ločiti peš in kolesarski promet od motornega. Prečni profil internih dovoznih poti za prehod motornega vozila in pešca 3m + 1.5m, za 2osebni vozili 3m + 2.5m=5.5m za eno os. vozilo 3m.. Minimalna širina za pešce je 80cm, pri hoji enega za drugim rac.razdaljo 1m. Radij obračanja pešca je okoli 0.4m. Pri čakanju računamo 1m² / pešca. Gneča – 2.5 – 3 os na m². Hodniki za pešce morajo omogočiti srečanje 2h oseb. Zato je najmanj 2 x 0,8m0 1.6m

23. VSEBINA LOKACIJSKE INF. IN KJE SE UPORABLJA 49–4 vrste izvedbenih aktov. – zazidalne načrte, ureditvene načrte (prenove, dopolnilne gradnje in komunalne asanacije) – lokacijske načrte – prostorsko ureditvene pogoje; dokončna odločitev o gradnji objekta je bila stvar lokacijskega postopka – pred vsako gradnjo, prenovo je potrebno pridobiti lokacijsko dovoljenje. če se je nahajal na področju prostorsko ureditvenih pogojev – potrebno izdati LOKACIJSKO DOKUMENTACIJO z vsemi soglasji.

24. STOLPNICA – OPIS SKICE 135 – med vsemi tipi gradnje najmlajša. Po 2. sv vojni jo razvili na Švedskem, se razširila drugam. Značilno centralno zasnovam tloris z notranjo vertikalno komunikacijo (dvoje dvigal). Ima nad 10 nadstropij, (12-20). Manjša stanovanja, Tloris zasnovan, nudi večstransko orientacijo, ustrezno osončenje vsem stanovalcem. Os stolpnice ponavadi SV-JZ ali Sz-JV, na vertikalno komunikacijo se veže večje št. Stanovanj. Na dobro nosilnih, stabilnih in seizmično manj aktivnih tleh z majhnim nagibom. Gostote 50 preb. /ha bruto, lociramo jih blizu mestnega središča, glavnih komunikacij,, glavnih trgov. Lahko grupirane v skupine, formirajo zaokrožene prostore ali nize. Vidni poudarek, nudi orientacijo v prostoru, kombinirane z blokovno oz. atrijsko zazidavo. Nad 20 nadstr. So STANOVANSJKI STOLPI, potrebujejo hidroforne naprave, hitra dvigala, zahtevane protipotresne, prezračevalne in protipožarne sisteme.

25. VERTIKALNI IN HORIZONTALNI GABARITI 107 Gabarit je maksimalna izbira objekta (določa se po conah), Horizontalni po tlorisu, odvisen od prometa, elektrike, vode, spomeniškega varstva, stavbišče ne sme presegati gabarita, toleranca je 1 m. Vertikalni gabarit. Določa maksimalno višino objekta. Predpisan je tudi kot alfa, ki je najmanjši kot, pod katerim se sme fasada umikati od ceste.

26. URBANISTIČA ZASNOVA – NAČRT 52 Urbanistični ali mestni načrt je dolgoročna vizija razvoja mesta. Podaja mestno mejo, razmestitev in vrste urbane uporabe tal. Cestno in komunalno omrežje, določa regulacijske in oblikovne sestavine, načela prenove, lokacije družbeno pomembnih objektov in naprav, zazidalne cone, otoke. Riše se v merilih 1:5000 do 1:10000. Za velika mesta se uporablja izraz generalni urbanistični plan.

27. PREČNI PREREZI KOLESARJI 200 Kolesarski promet vsestransko koristen, energetsko varčen, ne povzroča hrupa ali drugih emisij, razbremenjuje druge oblike prometa. Kolesarske steze služijo predvsem za športno-rekreativne namene, načrtujemo jih v zelenih mestnih pasovih, gozdnih parkih, skozi agrarno kulturno krajino v bližini mest. Dimenzioniranje širin kolesarskih površin izhaja iz dimenzij izhaja iz dimenzij kolesa, kolesarjevega manevrskega prostora, ter varnost prometa. Vozišče za enega kolesarja je široko 1,0 m (min 0.80 m)- ne omogoča prehitevanja, zato je širina kolesarske steze 2,0m (min 1.6m), če ob stezi ni zgradb in drugih ovir, sicer pa 2.5m. Pri treh vozovnih pasovih znaša širina 3,0m (min 2,5m). Pri 4h pa 4,0m...Dvosmerna kolesarska steza je široka najmanj 3,0m. Pri mirnih stanovanjskih ali zbirnih cestah- vozišča morajo biti oddvojena s talno označbo, (črto), do vozišča za motorni promet naj bo varovalni pas širine vsaj 0,75m (ali zeleni pa širine vsaj 1,5m) Če poteka na cesti za motorni promet tudi kolesarski, se naj vozni pas razširi za 1m.

28. VRSTNE HIŠE; POSTAVITEV (127,128) Vrstna hiša je zelo racionalna, pojavi se že z industrijsko revolucijo v Veliki Britaniji. Širina parcele se zmanjša na minimum 7m, parcele so z vrtno orientirane proti J, neredko pa tudi v smeri V-Z. Vrstna hiša je P+1 (+K ali +M), klet ni najboljša, saj dvigne pritličje in se bivalni prostori ne povezujejo več tako dobro z vrtno. Z vrstno hišo lahko zgostimo prebivalce na 120/180 preb. /ha. Ravni nizi vrstnih hiš naj ne bodo predolgi, do 6 objektov, v fasadni ravnini, Z zamikanjem zgradb ustvarjamo intimnejše vrtno prostore ob bivalnih prostorih. Lahko se prilagajamo plastnicam oz. nagibu terena.

29. ANGLEŠKI FRANCOSKI PARK. (172) Francoski park s svojo sintezo zgradb, kipov, fontan, vrtnarskih ureditev, drevoredov in vodnih površin se uvršča med najvišje dosežke človeške oblikovalske kulture. Osne zasnove so prodrle daleč v okolne gozdove, kaj malo je upošteval konfiguracijo terena, naravno rast rastlinskih združb. Angleški park prepušča naravni oblikovanosti tal, vegetacij in vodam njihov pravi izraz. Neprekinjene travnate površine se prepletajo s skupinami cvetja, grmovnic in drevja, poti so speljane, sledeč plastnicam, vode vijugajo okoli umetnih sklanih ovir.

30. KRATKO_SREDNJE DOLGOROČNI PLANI (103, 110) Napovedi so kratkoročne (1,2 leti), srednjeročne (okoli 5 let) in dolgoročne (15,20,25 in več let). Planski horizont za izvedbene načrte je srednjeročni, gradnja izvedbena v cca. 5 letih – prava vrednost zazidalnih, in podobnih načrtov okoli 5let.

31. IZOHRONE_150 Izohrona je črta na zemljevidu, ki veže kraje dosegljive iz določenega izhodišča v enakem času. Eden izmed predlogov za slovenski urbanizem je bil policentričen sistem, bilo naj bi 13 regionalnih središč, ki naj bi bila v polurni izohroni.

32. KDAJ JE URBANO NASELJE IN KDAJ JE URBANO NASELJE MESTO _ 6 Pri nas jemljemo kot spodnjo mejo za urbana naselja okoli 2000 prebivalcev, za mesta pa okoli 5000 prebivalcev, v mednarodni službi pa je kriterij vsaj 20.000 prebivalcev – temu rečemo kriterij koncentracije gostote prebivalcev.

33. REGULACIJSKA; STAVBNA LINIJA _ ODMIKI OD PARCEL 66 Gradbena linija je linija do katere se sme zidati, stavbna linija je tista linija, do katere obvezno segajo fasade zgradb. Regulacijska linija: ceste, železnice ali kake druge pomembne infrastrukture je koridor, v katerega zgradbe ne smejo segati. Znan izraz tudi iz časov urbanističnih regulacij – imel isti pomen kot stavbna črta.

34. P:U:P PROSTORSKO URBANISTIČNO PLANIRANJE Z PUP i se rešujejo manjši posegi v prostor – prostorsko ureditveni pogoji M 1:5000, obravnavajo ves tisti prostor, ki ga prejšnji načrti ne zajemajo. Vsebuje: meje ureditvenega območja, prometno mrežo, rabo tal, predpisujejo nivo komunalne oprijemljivosti, določa razne parametre (gabarite, barvne kritine, velikost parcele). Na podlagi PUP a pridobi investitor lok.dokumentacijo, šele nato lahko zaprosi za dovoljenje za posege v prostor.

35. ATRIJSKA HIŠA_130 Atrijska hiša je najracionalnejša individualna zazidava, gostota kot pri zazidavi z nizkimi bloki. Svoje začetke ima v grški in rimski hiši. Običajno je P, redkeje podkletena ali + 1. Urbanistično jih grupiramo v preproge ali grozde - med njimi večje zelene površine za lokacije parkov. Majhni gabariti – horizontalni približno 12x12 ali 15x15 m, jo zlahka prilagajamo stavbnemu zemljišču.

36. INSOLACIJA – VPLIV NA ZAZIDALNE ZASNOVE_81 Osončenost je odvisna od geografske širine, letnega in dnevnega časa, megle... Čas direktnega obsevanja kakega kraja, lokacije, zgradbe. Osončenje zgradb merimo na določeni točki (fasade, okna,sobe...). Minimalno osončenje je v zim.solsticiju 1ura, 3ure ob ekvinokciju in 5ur ob letnem solsticiju.

37. LOKACIJSKO DOVOLJENJE – IZ PUPA; ZAKAJ GA POTREBUJEMO; KAKO GA PRIDOBIMO_45,50 Pred vsako gradnjo ali prenovo je potrebno pridobiti lok.dovoljenje. Upravni organ občine izdal na osnovi vloge neposredno, če se je objekt nahajal znotraj sprejetega izvedbenega načrta, bil v celoti skladen z njim. Če pa se je nahajal na območju prostorsko ureditvenih pogojev – potrebno izdelati lokacijsko informacijo z vsemi soglasji.

- 38. SKICIRAJ INDUSTRIJSKO CONO 168** Oddaljenost ind. obratov od stanov. Centralnih, parkovnih, športno-rek. Mora upoštevati – prometno dostopnost, čim krajše poti na delo, ekološke zadeve (oddaljenost hrupa...) gospodarsko-tehnološke zadeve.
- 39. VRSTE MIGRACIJ – OBLIKE; ZNAČILNOSTI 87** Lahko so emigracije (izselitve) ali imigracije (priselitve). Lahko po času trajanja: trajne, večletne, sezonske, ob koncu tedna, dnevne. Lahko tudi po namenu: delovne – delovne migracije, šolske – v času šolskega leta, prostočasne – v nakupovalna središča, turistične – poletna ali zimska sezona.
- 40. VRSTE MESTNIH CEST IN ZNAČILNE ŠIRINE 190** avtocesta, magistralna cesta, regionalna cesta – V REGIJI, mestna cesta, zbirna cesta, stanovanjska cesta, dostopna cesta – v MESTU. Hitre ceste, 4 vozne pasove in vmesni delilni pas. 3.25 minimum, 3.75 m maksimum. Odstavni pas 2.5m. Mestne vpadnice: 3.25 – 3.50m. Zbirne ceste – 2 vozovna pasova 3.50m skupaj minimalno 7m, 2 pločnika 2,25m, 2 kolesarski stezi po 2m. Stanovanjske ceste: 6-6,5m (2 vozišči po 3-3.25, 2 hodnika za pešce, 1.5 m minimum. Ter 1 do 2 kolesarski stezi širine 2m.
- 41. OPIŠI IN SKICIRAJ RAZNE TIPE POKOPALIŠČ 178** Arhitektonsko pok. (intenzivna izraba, majhen delež drevja, in zelenja.), parkovno pokopališče (estetsko oblikovanje, harmonija s krajino, nizka izraba), gozdno pokopališče (svoboda razporeditev, skromnost grobov, ohranitev gozda in zelene površine, izredno nizka izraba. Shranjevanje urn v kolumbarjih.
- 42. VSEBINA PROSTORSKEGA PLANA OBČINE; POSTOPEK SPREJEMANJA 52** Občinski prostorski plan teritorialno najmanjši prostorski dokument. Splošnega, javnega značaja, ščiti interese uporabnike prostora. Skrbi za usklajeno rabo prostora najmanjše prostorske družbene organizacijske tvorbe. – občine. Merilo precej podrobno, natančneje razmejuje različno rabo prostora v občini, določa detaljne trase prometnic, komunalnih omrežij, meje zavarovanih področij, območij za zazidavo(1:5000, 1:10000, 1:25000)
- 43. KAŠNI SO PROSTORSKI KONCEPTI MESTNE PRENOVE 226** Delna ali popolna rekonstrukcija (ponovna izgradnja) ko se sanacija ne izplača več zaradi dotrajanosti, vlažnosti zgradb, slabe orientacije, osvetlitve. Rekonstrukcijo lahko izvajamo točkovno na posameznem objektu, ali frontalno na vseh objektih ulice hkrati, ali pa v okviru celega stavbnega bloka. – RUŠENJE OBSTOJEČE ZAZIDAVE IN IZGRADNJO, ki ponovi podobo starih stavb ali pa poteka po povsem novem zazidalnem načrtu.
- 44. OPIŠI IN SKICIRAJ MANJŠI INDUSTRIJSKI OBJEKT 168** običajno v eni stavbi, pravokotne, skoraj kvadratne oblike, večji del zavzema proizvodna hala višine 6-8m, grajena kot večnamenska. Sprednji del, dvo etažen, služi vodstvu, razvojnim in marketinškim službam,... na cestno stran spredaj so vhod in parkirišče, okli zgradbe dovoz za tovorni promet, tudi kot požarne poti. Za objektom so odprta skladišča, prostori in objekti za vnetljive tekočine, ind. pline. Nevarne tekočine naj bodo ločene od drugih zgradb. Parcela vsaj 1ha ali več.
- 45. MERILA V URBANIZMU (KARTE; OPIS) 59** 1:100.000 – mesto kot del prostorskega plana regije, 1:50.000 državna topografska karta DTK - mesto kot del prostorskega plana manjše regije, 1:25.000 državna topografska karta (DTK)mesto kot del prostorskega plana občine; 1:5000 TTN,PKN,EHIŠ.RTE – urbanistični načrt detaljne razmejitev mesta oz.prostorskega plana občine. 1:2880 stari katastrski načrti_ historične analize, raziskovanja. 1:1000 katastrski načrt – podrobni urbanistični načrt, regulacije, lokacijska dokumentacija, parcelacijski načrt; 1:500 – zazidalni načrt, načrt preнове, lokacije; 1:100 idejni projekt, 1:50 glavni načrt, projektno-gradbena dokumentacija.
- 46. IZVEDBENI NAČRT 55** Izvedbeni načrte izdelujemo v več stopnjah. Projektant izdelava eno ali več variant osnutka, investitor jih oceni in izbere najprimernejšega. Pri izboru igra veliko vlogo ekonomski interes, ker je želja investitorja, da čimbolj izkoristi zemljišče.
- 47. NAČRTI URBANISTIČNE DOKUMENTACIJE 51.** Merila so 1:500,včasih 1:1000 izjemoma 1:2000.
- 48. VARSTVO KULTURNIH IN NARAVNIH SPOMENIKOV 76,92** Stroka varstva narave evidentira, vrednoti in ščiti najpomembnejše dele naravnega okolja (tla, veget.pokrov, voda zrak, parki, rezervati.. – naravno dediščino na osnovi njene izjemnosti, redkosti, značilnosti, učne-vzgoje, oblikovne , znanstvene in splošne ekološke vrednosti. Stroka spom. varstva odkriva,

evidentira varuje posamezne zgradbe, naprave, vasi, stara mestna jedra – organizirana je na ravni države.

49. S KAKŠNIM URB:DOKUMENTOM UREJAMO VAŠKA NASELJA: 54.57,237 Z občinskim (krajevnim, lokalnim, mestnim) stavbnim redom. Vaški načrt se izdelava za revitalizacijo, asanacijo vasi, vključno s posodobitvijo kmetij, zagotovitvijo novih lokacij za gradnjo ter za ekološko, prometno in kulturno sanacijo.

50. TIOPLOGOJA STANOVANJSKIH ZGRADB PO ETAŽNOSTI; STAROSTI, GOSTOTI; OPREMLJENOSTI; TLOORISU 121 NA višino: P je lahko tudi K+P ali P+M, eno nadstropje P+1, K+P+1 ali K+P+1+M, dvo, tro...., P+2,P+3,P+4 lahko s kletjo ali brez)visoki objekti DO P+12, potem zelo visoki nad 12, stolpi, nad 20nadstr. **TLOORISU:** točkovno zasnovane, lamelno zasnovane, lomljene lamele, pol zaprti ali zaprti kare, zasnove v obliki preprog, grozdov. Kombinacije. Po **STEVILO** enostanovanjske ali večstanovanjske.

51. NAŠTEJ VRSTE KULTURNE DEDIŠČINE 93 Zlasti so arheološki, zgodovinski, arhitekturni, urbanistični, umetnostni, ruralni... **PROFANI** (posvetni), **SAKRALNI** (verski), **FUNERALNI** (GROBNI), memorialni (spominski), arheološka, ruralna, urbanistična, etnološka, zgodovinska, umetnostno-kulturni, tehnični, spomeniki oblik.narave-grajski hribi, vrtovi, umetniško oblik urb.pros.-vedute,dominante, silhute.

52. ZAZIDALNI AKTI 54 Zazidalni načrt se izdelava za obsežnejše novogradnje na razmeroma praznem (ne zazidalnem) zemljišču. Poleg geodetske podlage s točno določenimi parcelnimi mejami vsebujejo dokazila o lastništvu zemljišč, zazidalno situacijo, značilne tloorise, prereze, fasade...

53. LOKACIJSKA INFORMACIJA - občinski upravni organ, pristojen za urejanje prostora in je dolžan vsakemu na zahtevo izdati lokacijsko informacijo. Potrebno navesti namen, zaradi katerega se lok.informacija potrebuje.

54. VSEBINA LOKACIJSKE DOKUMENTACIJE Lokacijska dokumentacija zajema: 1. prikaz obstoječega stanja (m 1:1000), 2. oris objekta v novo kopijo, 3. prikaz vseh komunalnih priključkov, 4. opis kapacitete, velikosti, namembnosti objekta, materiali, 5. priložen dokument, da lastnik upravičeno razpolaga z zemljiščem, 6. soglasje spomeniškega varstva, 7. soglasje kmetijskega ministrstva, 8. sanitarno higiensko soglasje, 9. soglasje sosedov in krajevne skupnosti

55. PRI KAREIH PROSTORSKIH DOK. SO POTREBNA SOGLASJA IN KATERA SO? Soglasja od sosedov, podjetja, širši interesi, elektrika, vodna, spomeniško varstvo. Kmetijsko ministrstvo in sanitarno higiensko, požarno soglasje.

56. FAKTOR IZRABE ZAZIDALNIH POVRŠIN – je eden najpomembnejših urbanističnih pokazateljev za stanovanjska območja. **FAKTOR BRUTO IZRABE** – razmerje med vsoto bruto površin in bruto površin naselja; **FAKTOR NETO IZRABE** – je razmerje med vsoto vseh bruto etažnih površin in neto površine naselja. **FAKTOR IZRABE STANOVANJSKE CONE** – razmerje med vsoto bruto etažnih površin in površino stanovanjske cone $FSI=BEP/A$

57. KAKO SE DOLOČI ORIENTACIJA NA TERENU? Orientacija se določi glede na os zgradbe. Ta nam pove, kam in v katero smer so zgradbe obrnjene (V_Z; S_J; SV_JZ; SZ_JV)

58. VSE O LOKACIJSKI INFORMACIJI! Občinski upravni organ, ki je pristojen za urejanje prostora je dolžan vsakomur na zahtevo izdati lokacijsko informacijo. V njej je potrebno navesti namen, zaradi katerega se LI potrebuje, glede na ta namen vsebuje LI podatke o namenski rabi prostora, lokacijske in druge pogoje – jih določajo občinski izvedbeni prostorski akti ter podatke o prostorskih ukrepih na določenem območju. Če je območje v pripravi za spremembo prostorskega akta, je treba v LI to navesti. LI ima značaj potrdila iz uradne evidence in se izda v skladu s predpisi o upravnem postopku proti plačilu takse.

59. KAJ JE INDUSTRIJSKI PARK, SKICA 168 Veliko industrijsko podjetje, znotraj je več zgradb, vanj vodi več vhodov. (za uslužbenca, za obiskovalce, tovorni dovoz...) Razmestitev objektov je odvisna od tehnoloških procesov. Velike tovarne – običajno lastne energijske obrate, posebno začasno odlagališče odpadkov, lastno čistilno napravo odpadnih voda.

60. KAJ JE ROŽA VETROV? 82 Grafično vetrovnost prikazujemo z rožo vetrov – lahko posplošena za celo makro lokacijo ali na lokacijah merjenja. Daje nam sliko o specifičnosti mikroklima, o ustreznosti mikrolokacije. Veter določimo glede na smer od koder piha, glede na pogostost ter glede na moč. Kako zavetrujemo...

61. VSE O LOKACIJSKEM NAČRTU Vsebina, v merilu 1:5000 – 1:10000, dolgoročna vizija razvoja mest, naroča ga mestna uprava, izdelujejo ga urbanistični biroji, posamezni urbanist ali urbanistični zavod. Izdelan približno vsakih 10 – 20 let in obsega vse postavke plana – zaposlitvena bilanca, izobraževanje, financiranje javnih služb. GREFIČNI DEL – zakonski plan rabe tal, označevanje z rastro, programske usmeritve, okvirne lokacije, tematske karte, točni opisi, prometno omrežje, energetska omrežje, oskrba za vodo, varovanje kulturne dediščine, varovanje naravne dediščine. Karta oblikovanja mesta.

62. TLORISNA ZAZIDAVA 121 Glede na tlorisno zasnovo ločimo: TOČKOVNO zasnovane zgradbe: prosto stoječa enodružinska hiša, vil, vila-blok, stolpič, stolpnica, stolp: LAMELNO zasnovane: vrstne hiše, blok; LOMLJENE LAMELE: v obliki črke L,Z,U in meander, POLZAPRTI ali ZAPRTI kare z notranjim dvoriščem, zasnove v obliki PREPROG, GOZDOV, atrijske hiše, terasne hiše, hiše v gručah; razne oblike stanovanjskih hribov in drugih mega struktur in KOMBINACIJE.

63. LOKACIJSKA INFORMACIJA – glej 43.

64. VAROVANI REČNI PASOVI

65. KJE V STAOVANJSKIH NASELJIH LOCIRAMO DRUŽBENE DEJAVNOSTI?

66. TRAJNOSTNO VAROVANO OKOLJE! Najvišjo stopnjo vrednosti ter varstva v državi imajo NARODNI PARKI. Triglavski narodni park. Sledijo naravni parki, regijski parki, krajinski parki, naravni rezervati, zavarovane rastlinske in živalske vrste.

67. URBANI SISTEMI Poglavitni razlog za nastanek mest v zgodovini je izhajal iz procesa urbanizacije. Pogoji zanjo je bila DEAGRACIJA – stalno prehajanje kmečkega prebivalstva iz primarne, v urbane dejavnosti. Urbanizacija je svetovni proces, ki se kaže v naraščanju mestnega prebivalstva. (km.prebivalstvo zapuščalo podeželje in se selilo v mesto).

68. KJE PRIDOBIVAMO RUDNINE IN MINERALE IN KAKO TA OBMOČJA SANIRAMO? Rudnine in minerale pridobivamo v naravni danost tal. Lahko so v obliki rudniških izkopov ali svetlih, zunanjih izkopov. Obe morata biti najprej osredotočena na varstvo preb. V okolici in omogočati normalno življenje.

69. IZOFONA – NAJBOLJ ZNAČILNE IZOFONE V URABNIZMU 84 Hrup je ena od oblik atmosferske polucije. Merimo ga z decibeli, ter prikazujemo z linijami enake hrupnosti . izofonami. Okoli prometnic, tovarn, energetskih naprav, letališč, kamnolomov.

70. PROMET – TIPOLOGIJA (skice, komentarji) Promet – fizični prenos oseb in blaga, prenos informacij. Po mediju: KOPENSKI,VODNI,ZRAČNI, Prometna omrežja: CESTNA, ŽELEZNIŠKA; VODNA; ZRAČNA; . Potek prometa: prehodni ali tranzitni, primestni, lokalni. Prometne sisteme sestavljajo prometna omrežja, objekti in naprave ter prometna sredstva (vozila)

71. ORIENTACIJA ZGRADB PO HELIOMETRIČNI OSI; KAJ JE; SKICE 81,82 Razlika med najnižjo in najvišjo temperaturo v letu, mesecu ali dnevu, imenujemo letna, dnevna ali mesečna temperaturna amplituda. Dnevna nam kaže temp. zraka med 12 in 14 uro – zemlja in zgradbe takrat oddajajo dopoldan prejeto toploto. Glede temp. z in z orientacija stanovanj nista enaki-problem rešuje orientacija po heliometrični os – nudi enakovredne pogoje enostranskih orientiranih stanovanj glede osončenja. V naših krajih je zasukana od 3 do 5 stopinj v smeri SV-JZ.

72. PRIMERI RAZPOREDITVE PROMETA V MESTIH! Mestni prostor delimo na: prometne cone, deljene glede na namenske rabe, razporeda stanovanj, delovnih mest. Predstavljajo izvore (generacijo), cilje (atrakcijo). NA osnovi demografskih prognoz, prognoz uporabe rabe raznih prometnih sredstev ter prognoz stopnje motorizacije napovedujemo promet za planirano obdobje.

- 73. RAZPOREDUTEV ZELENIH SISTEMOV!** Ločimo naravne in umetne zelene sisteme. **NARAVNI:** kmetijske površine (vrtovi vinogradi, sadovnjaki, travniki, pašniki...) gozdne površine. Med umetne zelene površine: mestni parki, grobovi,...
- 74. LOKACIJSKI NAČRT!** V merilu 1:1000 (1:2500 in 1:5000) vsebuje avtoceste, plinovod, toplovod. Vplivi hrupa, videza. Vsebuje vsa soglasja, tako kot ostali načrti. Izdelan za znanega večjega investitorja, lahko sega tudi preko raznih zazidalnih načrtov, mora pa biti z njimi usklajen.
- 75. REGISTER TERITORIALNIH ENOT! KAJ JE IN ZAKAJ JE POMEMBEN PRI URB. NAČRT?** Je register, ki se riše v merilu 1:5000. Rečemo mu tudi urbanistični načrt detajlne razmejitve mesta oz. prostorskega plana občine. Značilna vsebina: urbana raba tal, cone urejanja, ulična mreža, trase komunalnih vodov.
- 76. KAJ JE FAKTOR ZAZIDALNOSTI IN KAJ FAKTOR IZKORIŠČENOSTI?** Faktor zazidalnosti je procent zazidave (delež zelenih ali prometnih površin v coni). Faktor izkoriščenosti pa nam pove, koliko področja je dobro izkoriščenega in kje
- 77. KATERE SO TISTE PROSTORSKE ZNAČILNOSTI; KI SO ZANIMIVE ZA INDUSTRIJO?** Makrolokacijski kriteriji za industrijo (lokacijo v okviru države in regije): - razpoložljiv prostor in njegova okoliška sprejemljivost na makroravni, - kapital (investitor, razvojnih), - tržišče, - surovinski in energetski viri, -delovna sila, - primerjalne prednosti in konkurenca drugih industrijskih podjetij iste vrste po državi
- 78. KAJ UPOŠTEVAMO PRI GRADNJI ENOSTANOVANJSKE HIŠE?** Potrebno upoštevati, kje in kako se uvršča v prostor. Če so sklenjeni vsi gradbeni in lokacijski dokumenti. Velik pomen ima tudi parcela, saj je lahko ravna ali v hribu, najugodnejše je, ko teren pada proti J, ali JV ali JZ. Potrebna je racionalna izraba zemljišča.
- 79. PARKIRIŠČA; NORMATIVI KAKO PARKIRAMO? 195** Parkiranje se razlikuje, glede na vrsto zgradbe, ki potrebuje parkirišče. 30-2.8m, 45-3.0m, 60-4.7m, 90-5.4m
- 80. KAM ŠIRIMO MESTO; NA KAKŠNE POVRŠINE?** Mesta širimo iz starega centra navzven. Ponavadi se mesta širijo na obrobja, ki so do takrat poseljena bolj s spalnimi naselji, ali pa na določenih lokacijah se nahajajo tudi industrijske cone. S širitvijo se skuša priti do sožitja vseh faktorjev.
- 81. JAVNE FUNKCIJE ZNOTRAJ STANOVANJSKE SOSESKE! Iz glave!**
- 82. LEGA ENODRUŽINSKE HIŠE NA PARCELI! ODMIKI; POZICIJA; ORIENTACIJA!** Odmiki zgradbe od parcelnih mej so odvisni od minimalnih higienskih in funkcionalnih zahtev, morajo zagotoviti tudi zadostno uporabnost prostih površin in neokrnjeno rabo sosednjih parcel. Hiša naj bo postavljena tako, da parcelo čim bolj diferencira in ohrani čim večji kompleks zelene površine.